

fattelse af et neutralt Lands Pligter, tegnet i korte Træk, men tydeligt, ikke til at misforstaa for den, der vil forstaa.

Men ved Siden af denne internationale Pligt har vi en *national* Pligt til at hævde os selv. Jeg skal ikke sige meget herom, Branting har sagt det, det er allerede citeret: Jaurès har sagt det, da han i sit Hærlovsforslag skrev: denne Hær har udelukkende til Opgave at forsvare Frankrigs Jord og Uafhængighed mod ethvert Angreb. Der er det sagt, kort og klart, det er sagt af en Socialist og Fredsven, af en Borger i et Land, der stod overfor en overmægtig Modstander. Det er uimodsigelig rigtigt, at Danmark er et lille Land, at Danmark er afmægtigt, hvis det alene stilles overfor en Stormagt, men det er for mig lige saa rigtigt og saa uimodsigeligt, at det Folk, der overfor hele Verden erklærer: Vi vil intet gøre for at hævde os, vi vil leve paa Naboernes Naade, det Folk underskriver sin egen Dødsdom som selvstændigt og frit Folk.

Men er der overhovedet noget at frygte? Dette diskuterede man vidtløftigt i 1909. Der var Folk, som ikke mente det. Krig var usandsynlig, mente det ærede Medlem Hr. P. Munch, naar han udtrykte sig mest forbeholdent. Krig var umulig, lød det fra Socialdemokratiet. Deres Ordfører stod her og sagde: Den Tid er forbi, da Befolkningen lader sig som Slagtekvæg slæbe ud paa Valpladsen. Ja, nu er den Tid vel forbi igen, det har den jo været før. Det ærede Medlem Hr. L. Rasmussen satte sin Lid til den voksende socialdemokratiske Hær, der erklærer ikke at ville være med til at undertrykke en lille fredelig Nation. Nu stod det ærede Medlem i Dag og godtgjorde, at Socialdemokratiet i sin Tid virkelig havde gjort meget for at opfylde dette Løfte — det var jo gyldne Løfter —, men det lykkedes ikke. Da Verdenskrigen kom, hvirvlede Stormen disse Løfter hen, som Stormen i Høst hvirvler de gyldne Blade hen i en Affaldsdyng. Det, man talte om paa Stuttgart-Konferencen i sin Tid og i Kristiania, og som det ærede Medlem altsaa stod her i Folketinget og gentog, at det bedste Værn for de smaa kulturelt højtstillede Stater var Socialdemokratiet, det var Løftet, det var det store Tilsagn, og dette bristede. Der er den afgørende Forskel paa Socialdemokratiet og de andre Partier, at der er ingen af de andre Partier, der har lovet at kunne forhindre en Krig, men det har de Herrer gjort, og derfor vender Bebrejdelsen sig mod dem. Hvad denne Garanti er værd, ser man nede i Belgien. Men nu stødes der paa ny i Basunen, og nu vandrer de

Herrer igen omkring Jerikos Mure, Krigens Jeriko, og støder i Basunen, men der er ingen, der tror paa, at de kan blæse Murene omkuld.

Forholdet ligger for det radikale Partis Vedkommende nu ganske anderledes end i 1909. Har Verdenskrigen ikke bragt andre Resultater, har den i hvert Fald bragt det, at det ærede Medlem Hr. P. Munch nu er overbevist om, at noget saadant kan finde Sted. Og vi behøver jo ikke at gaa længere end til det radikale Hovedorgan, det, hvis udenrigspolitiske Artikler under den radikale Regering nød saa stor Anseelse, at de lejlighedsvis blev sendt ud til vore Gesandter som Rettesnor for deres Optræden, i dette Blad, som jeg jo ikke behøver at karakterisere nærmere — det gør det jo selv hver Dag — dér kan man hver Dag læse, at Versaillesfreden har forøget Urocentrerne her i Verden, og at Genuakonferencen har gjort det onde værre endnu. Og det er jo rigtigt. Det er ikke uden Grund, at der tales om Uro; thi hele den Tilstand, hvori Europa befinder sig, er en ustadig Ligevægtstilstand. Der skal kun et svagt Puf til at forstyrre den. Rusland, den gennem hele sit Liv mod Havet stræbende Stormagt, er nu praktisk talt udelukket fra Havet. Denne Magt er den ene store ubekendte i Ligningen, der hedder: Europas, den vesteuropæiske Kulturs Fremtid; og den anden store ubekendte er Tyskland, den bastede Kæmpe, der til alle sine Ulykker nu synes at skulle føje en økonomisk Krise.

Jeg kan ikke nægte, at det forbavser mig noget, at man fra visse Sider i vort Folk synes at betragte Stillingen i Europa som god, Freden som sikker. Ser man da i disse Kredse slet ikke de fremtidige storpolitiske Konstellationer, hvis Konturer tegnede sig ret tydeligt paa Genuakonferencen? Ser man ikke, at Adgangen til Østersøen atter kan blive et strategisk Brændpunkt? Har man glemt, hvad Historien, ogsaa den allernyeste Tids Historie, lærer os om Kampen om Herredømmet paa Østersøen? Jeg sersaaledes paa dette, at man har Lov til at regne med en Udmattelse, med Blodtabet efter Verdenskrigen; men man maa hverken forveksle Krigstræthed med Fredsvillie eller glemme, at der kan komme Situationer, hvori selv en udmattet rejser sig, hvor Fortvivlelsen giver ham Kraft, hvor han slaar til, fordi han har alt at vinde og intet at tabe. Den, der kæmper under den Fane, kæmper som Regel godt. Jeg mener, at vi har Lov til at haabe paa Fred i Europa i hvert Fald i nogle Aar, og vi har maaske ogsaa Lov til at vente